

עלמא, וארבע פולסין אתגלגלו, חד לעילא, חד לתתא, חד לצפון חד לדרום.

אילנא חד רכרבא ותקיף, אתחבר ואזדווג בה, בחד ענפא שפירא, דחיוו חדותא דכלא, כמה דאת אמר (מילס מט ג) יפה נוף משוש כל הארץ, ביה אזדווג, אפיקו חד רוחא טמירא, ומליא לההוא גבילו דעפרא, וקאים על רגליו, ואמלכיה על כל עלמא, ושלטיה על כלא, הדא הוא דכתיב (י ד ס) תמשילהו במעשי ידיך וגו'.

אתפקיד על ההוא אילנא, לנטרא פקודא, אתיב מלכא רוחיה לגביה,

מתוק מדבש

בד' צדיו, (ה"ג הרמ"ק) וארבע פלכין וד' חלקים שהם ד' יסודות שבאדם, אתגלגלו נתגלגלו ונתחברו יחד, חד לעילא אחד מלמעלה שהוא יסוד הרוח, שטבעו נמשך ועולה למעלה לשורשו, חד לתתא אחד מלמטה שהוא יסוד העפר, שטבעו נמשך ויורד למטה, חד לצפון אחד מצפון שהוא יסוד האש, שטבעו נמשך לצד צפון ששם הגיהנם שבו יסוד האש, חד לדרום אחד מדרום שהוא יסוד המים, שטבעו נמשך לדרום ששם הגן עין, שמשם יוצאים ד' נהרות המושכים מים, ונתחברו אלו הד' יסודות ונשלם ונגמר בנין גופו של אדם הראשון, והיה מוטל הגוף בלא נשמה. (הדרג מלך ומפרשים)

ואחר שנגמר גופו של אדם הראשון, או אילנא חד רכרבא ותקיף אילן אחד גדול וחזק, שהוא ז"א דאצילות, שהוא גדול מצד החסד, וחזק מצד הגבורה, אתחבר ואזדווג בה נתחבר ונתייחד עם המלכות, בחד ענפא שפירא בענף יפה אחד, דהיינו על ידי היסוד שלו, דחיוו חדותא דכלא שמראהו מביא שמחה לכל, כמה דאת אמר כמו שנאמר יפה נוף שהוא היסוד, משוש כל הארץ הוא מביא שמחה לכל הארץ, ביה אזדווג על ידו נתייחד ז"א עם המלכות, ואפיקו חד רוחא טמירא ועל ידי יחודם הוציאו רוח אחד נסתר, שהיה כלול מנר"ן דאצילות, ומליא לההוא גבילו דעפרא ומילא את אותה עיסת הארץ. ר"ל הנר"ן מלאו את גופו של אדם הראשון שהיה גבול מעפר, וקאים על רגליו ועמד על רגליו, ואמלכיה על כל עלמא והקב"ה המליכו על כל העולם הזה, ועל כל ג' עולמות בי"ע, ושלטיה על כלא והשליטו על כל הנבראים. הדא הוא דכתיב זהו שכתוב תמשילהו במעשה ידך דהיינו על השמים, "כל שתה תחת רגליו" היינו את כל הנבראים התחתונים. (רמ"ק והאריז"ל נט' מאמרי רש"י פ' קדושים)

אחר כך אתפקיד על ההוא אילנא נצטוה אדם הראשון על עץ הדעת טוב ורע. (ה"ג הרמ"ק) לא נטרא פקודא אבל לא שמ"ד המצוה מלאכול ממנו, דכתיב מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, ואחר שעבר על ציווי ה', דכתיב ותקח מפריו ותאכל, ותתן גם לאישה עמה ויאכל, אתיב מלכא רוחיה לחזיר הקב"ה את

וההוא חיותא נטלא ליה, כדין זמינין מנא אחרא, וקאים בינייהו, בקוטרא דגליפין, בין מלאכין קדישין, בטופסרא (ס"א בטפסא) דעטורין אתאחדן.

דריין בתראין תפיסין בחוביייהו, אשתליף רוחיהון מההוא מאנא דלבושא, לבתר אגניזו בעפרא, בין רגבי נחלא, אתטמרו ואתגניזו בחד גרמא תקיף דההוא מאנא, יתבנון בקדמיתא, ויקומון חילין חילין תניינות, בארעא קדישא מתערין.

וזמין קודשא בריך הוא למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש,

מתוק מדבש

רוחו אליו, כי נסתלקו ממנו הנר"ן דאצילות הנקראים זיהרא עלאה, וההוא חיותא נטלא ליה ואותה החיה שהיא המלכות לקחה אותם ממנו, כדין זמינין מנא אחרא או הזמין הקב"ה כלי וגוף אחר, הוא גופו של חנוך שנעשה מלאך מט"ט וקבל את זיהרא עלאה שנסתלק מאדם הראשון, וקאים בינייהו בקוטרא דגליפין ובכח זה עמד בין קשר החקוקים למעלה, דהיינו בין מלאכין קדישין בין המלאכים הקדושים שבעולם היצירה, הפשוטים מחומר שמציאותם חקוק לפני קונם, בטפסא דעטורין אתאחדא (ה"ג הרמ"ק) וחנוך נאחו בטופס העטורים, שהם המלאכים המתעטרים למעלה, ונעשה מלאך מט"ט. (רמ"ק ומפרשים)

והוסיף ואמר כי דריין בתראין כל הדורות הבאים אחר אדם הראשון, תפיסין בחוביייהו נתפסו למיתה בעון עצמם, ומעטים הם המתים בעטיו של נחש, דהיינו בחטאו של אדם הראשון, לכן אשתליף רוחיהון מההוא מאנא דלבושא נשלף והוצא רוחם, מכלי ולבוש ההוא, דהיינו מן הגוף שהוא לבוש הנשמה, על ידי המיתה, לבתר אגניזו בעפרא אחר כך הגוף נגנו בעפר, בסוד כי עפר אתה ואל עפר תשוב, דהיינו בין רגבי נחלא אתטמרו בין רגבי הנחל שהם צורות עפר הקבר נטמנו, (לכמיז לאיזו לא לג) ממקו לו רגבי נחל, שפיוסו לזרות עפר), ושם בקבר ששם נתהפך גופו של אדם לעפר, ואתגניזו בחד גרמא תקיף דההוא מאנא נגנוזו כל כחות הגוף בעצם אחד חזק הנשאר קיים מן הגוף לעולם ואין כליון, ועצם זה נקרא לוח והוא עצם כעדשה שבמח, שבו משכן ושורש התמשה חושים, שהם עיקר כל הגוף ומשכן הנשמה, והוא יסוד אליהם, ומשם יהיה תחילת התחיה שבני ישראל יקומו בגוף נקי וטהור, והיינו יתבנון בקדמיתא (ה"ג הרמ"ק) יהיו נבנים בגוף כבתחילה, כמו גופו של אדם הראשון, ויקומון חילין חילין תניינות ויקומו מחנות מחנות שנית, כמו בהיותם בעולם הזה בחיים, ויקומו דור דור ופרנסיו, דור דור ומנהיגיו, בארעא קדישא מתערין ויתעוררו ויתגלו בארץ הקדושה, דהיינו שיתגלגלו דרך מחילות עפר עד ארץ ישראל, ושם יקומו בשלימותם.

וזמין קב"ה למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ועתיד הקב"ה לגבל וללוש את אותו העפר הקודם שממנו היה גופו הראשון של האדם ממש.

אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא, אבא ואימא אשתכחו, ומלכא עלאה אשתתף בהדיהו, ושדר ביה רוחא דחיי ואתברי. וכגוונא דא אשתכח כלא עילא ותתא, ועל דא אצטריך ליה לבר נש למדחל לקודשא בריך הוא, ולמדחל לאבוי ולאמיה. בסתרי תורה, אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום, חד צדיק עבד כמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא דהא, דגהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחן לעילא, וכד אתברי ההוא גופא, מלכא עלאה שדר בההוא צדיק כ"ב אתרוון, ואשתתף בהדיהו, ונפק לעלמא.

מתוק מדבש

מעפר של עולם הוה הגשמי, אלא מעפרא דבי מקדשא לעילא אלא נוצר מעפר של בית המקדש של מעלה שהוא בעולם היצירה, אשר קודם חטא אדם הראשון היה היצירה למעלה במקום שהוא עתה עולם הבריאה, כי אבא ואימא אשתכחו אבא ואימא שהם ז'ין יצירה הם היו נמצאים בהולדת גופו של אדם הראשון, ומלכא עלאה אשתתף בהדיהו ומלך העליון שהוא ז"א דאצילות ביחוד עם המלכות נשתתף עמהם, דסייע עטו נהיילא ז"א דאצילות, ועס נתימחו פכ"פ והולידו את נשמות אדם וזוהי, ושדר ביה רוחא דחיי ואתברי ושלח בו רוח חיים כמו שכתוב ויפח באפיו נשמת חיים והי האדם לנפש חיה, ואז נברא אדה"ר בעולם הזה.

וכגוונא דא אשתכח כלא עילא ותתא וכעין זה נמצא הכל למעלה ולמטה, כי שלשה שותפים הם באדם התחתון, ועל דא אצטריך ליה לבר נש למדחל לקב"ה ועל כן צריך האדם לירא מהקב"ה, ולמדחל לאבוי ולאמיה וגם לירא מאבוי ואמו שלמטה. (עט"ל פ"א ושםכ"ב ושע"י)

בסתרי תורה למרנו כסתרי תורה כי אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום אדם הראשון לא היה לו מעולם הוה כלום, אלא חד צדיק עבד שמושא בנוקביה צדיק אחד שהוא היסוד דז"א יצירה עשה שמוש בנוקביה שהיא המלכות יצירה, ואתעביד מההוא שמושא גופא דהא ונעשה מזה השמוש גוף אחד של אדם הראשון, דגהירו דיליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחן לעילא שהאור שלו היה מאיר יותר מכל אורות המלאכים השליחים שלמעלה ביצירה, כי גופו של אדה"ר נברא מעולם היצירה, ואז היה עולם היצירה במקום שעתה הוא עולם הבריאה, וכד אתברי ההוא גופא וכשנברא גוף הוה, מלכא עלאה שדר בההוא צדיק כ"ב אתרוון שלח מלך העליון שהוא ז"א דאצילות כיסוד יצירה כ"ב אותיות, כי כל עיטת האדם הוא מן כ"ב אותיות התורה המקשרות את הגשמה בתוך הגוף (כמספר שם נחש"ס דף ע"א) ואשתתף בהדיהו ונפק לעלמא ז"א דאצילות נשתתף

כיון דנפק, חמו ליה שמשא וסיהרא, ואסתימו (דף פג ע"ב) נהורייהו, ותפוחא דרגליה אחשיך נהורא דלהון, מאי טעמא, בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק.

כיון דחטא, אתחשך ואזעיר גרמיה, ואצטריך לגופא אחרא במשכא ובכשרא, דכתיב (נחש"ס ג' כ"ג) ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם.

כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה, לא אשתכח מקדמת דנא ולבתר דנא, דהא עד לא נפק לצורף אומנא.

עד דאתא חנוך, ונטל ליה קודשא בריך הוא מארעא, ואבריר פסולת וקסטורא מכספא, וכן ככל אינון צדיקיא די בארעא.

מתוק מדבש

כיון דנפק כיון שיצא גוף אדם הראשון לעולם, חמו ליה שמשא וסיהרא דאור אותו השמש והירח שבעולם הזה, ואסתימו (דף פג ע"ב) נהורייהו ונטחמו אורוהים בפניו כשרגא כסיהרא, ותפוחא דרגליה אחשיך נהורא דלהון כי תפוח עקבי רגלי אדה"ר החשיכו את האור שלהם, מאי טעמא מהו הטעם, בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק לפי שגוף אדה"ר יצא מיהוד השמש והירח העליונים שהם ז'ין יצירה.

כיון דחטא אדם הראשון בעץ הדעת שהוא בחינת עולם העשיה, אז גרם פגם בכל העולמות וכולם ירדו ממדרגתם, ואז נסתלק ממנו הנר"ן דאצילות שהם נקראים יהרא עלאה, וגם אתחשך ואזעיר גרמיה נחשך מאור העליון שהיה מאיר עליו, ותמטעה קומת גופו שהיה עד עולם הבריאה, ואצטריך לגופא אחרא במשכא ובכשרא והיה צריך לגוף אחר בעור ובשר גשמי מעולם הזה, דכתיב ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם וזה היה גוף הגשמי שלהם שננתה מתאות גשמיות שבעולם הגשמי.

ואמר כי כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה כאוהו השמוש והיחוד שעשה היסוד דז"א יצירה בנוקביה, כדי להוליד את גופו של אדם הראשון, לא אשתכח מקדמת דנא ולבתר דנא לא היה נמצא לא לפני זה ולא יהיה אחר כך, והטעם שלצורך גוף אדה"ר היה צריך יהוד גדול כזה דהא עד לא נפק לצורף אומנא כי עדין לא יצא האומן שהוא האדם לצורף ולברר את הכורים, כלומר שלא היה מי שיברר את הכורים ויעלה מ"ן לגרום יחוד עליון.

עד דאתא חנוך עד שבא חנוך שוכה ליהרא עלאה, כלומר לבחינת נפש ורוח של אדם הראשון, ונטל ליה קב"ה מארעא ולקא אותו הקב"ה מן הארץ חייך את

לבתר אתתקן ההוא אתר, ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושיהו, וגופא מתתא בארעא, ועל דא בשותפו דלעילא ותתא בר נש אחי לעלמא, ואצטריך למדחל לאינון שותפין ולאוקיר לון כמה דאתמר.

(ע"כ הרע"ל מהימנא)

זהר

אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם, רבי חייא פתח, (דברים ט' כ"ז) אל תפנו אל קשי העם הזה וגו', אל תפנו, וכי מאן הוא דיימא למלכא אל תפנו, והא כתיב (איוב ל' כ"ג) כי עיניו על דרכי איש, וכתיב (יחזקאל כ"ג כ"ד) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהוה"ה, והא בכלא אשגח קודשא בריך הוא, וכל עובדין מסתכל, ועייל בדינא

מתוק מדבש

גופו, ואבריר פסולת וקסטורא מכספא ובירר ממנו הקב"ה את הפסולת והזוהמא מן הכסף, כלומר שגוף חנוך נטהר מזהמת הנחש שהטיל בחוה, וכן בכל אינון צדיקיא די בארעא וכן הוא בכל שאר צדיקים שהם בארץ, כמו אליהו שעלה גופו לשמים, היה גם כן על ידי שויכך את גופו עד שנטהר מזהמת הנחש.

לבתר אתתקן ההוא אתר אחר כך נתתקן מקום ההוא, דהיינו הו"ו"ן שבכל העולמות, שנפגמו על ידי חטאו של אדה"ר, עתה נתקנו בתשובתו, ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושיהו ונבראו רוחות ונשמות בשמושם ויחודם, וגופא מתתא בארעא והגוף נברא מלמטה בארץ על ידי אב ואם שבעולם הזה, ועל דא בשותפו דלעילא ותתא בר נש אחי לעלמא ועל כן בשותפות של מעלה ושל מטה בא האדם לעולם, כי שלשה שותפים באדם, לכן ואצטריך למדחל לאינון שותפין ולאוקיר לון כמה דאתמר צריך לירא מאלו השותפים ולכבד אותם כמו שלמדנו. (רמ"ק ושםכ"ב ומפכ"ס) (ע"כ הרע"ל מהימנא)

שער ב' שער מאמרי רשבי פי' ר' האר"י וז"ל

זה"ל על ענין זה כי ששה לרופי שם יה"ו אשר בשם סטרוין
אם תחבר בכל היות מהם אות ה' אחרונה יהיו ששה היות שהם
בגימטריא יוס"ף שהוא ביסוד חי עלמין :

פ' צו

שם זכ"ו ע"ב וז"ל ר' אלעזר שאל לר"ש אבוי ואמר הא
קשורא דכלא אחקשר בקדש הקדשים לאתנהרא כו' אמר
ליה הא אוקימנא עד אין סוף כו' ענין זה בארתיו באורך בטוח
התפילות בענין פרשת התמיד איך מתקשרים שלשה ספירות
תחתונות בשלשה אמעיות ושלושה אמעיות בשלשה ראשונות
כו' וכך עושים בכל ארבעה עולמות אבי"ע עד שנמצא שמקשרי'
עד אין סוף וע"ש כי שם נחבאר כל הליך :

פ' תזריע

(דף כ"ו ע"א) **שם** בדמ"ג ע"א וז"ל ועל דא כולם בחכמה
עשית צבינה כו' הנה החכמה הוא האומר
וצינה הוא העושה כדוע והענין הוא כי כבר ידעת כי יסוד
דאבא נעלם ומחלש טיך היסוד של צינה. כמבואר אלגינו
בדרוש המותין של ז"ל ונמצא כי יסוד צינה הוא המחילה והוא
העושה כל הדברים ואם כן מ"ם כולם בחכמה עשית אין
פירוש שהחכמה הוא העושה אלא שהחכמה ביותה מחלשט
צבינה עושה הצינה כל המעשים וזמ"ם כולם בחכמה עשית צבינה
כלומר ביותה מלוכשת בטיך הצינה. א"ש אפשר לומר
שהו מה שתיקני לומר בדרוך שאמר ברוך אומר וטושה בדרוך
אחד ולא אמרו ברוך אומר וברוך עושה לרמוז ברוך אחד
שהוא היסוד לשיניה יחד שהוא אומר וטושה יסוד של חכמה
ויסוד של צינה והם שכל ונתיב כנלע"ד :

פ' אחרי מות

שם בדמ"ה ע"א וז"ל והאי נהרא אחקריי אס לנגהא ועילא
מגינהא בנין דעדן משתתף בהרא ולא פריש מינה ובנין
קך כל מבונין כו' פירוש כי כבר ידעת מה שפירש רשבי' בפ'
הרומה בסוד ס"מ של אפרסמון בד' קכ"ו ע"א דבשעתא דהדרא
ויהנא רביעה על בנין דלחמא לינקא לון היא עומדת בצורה ס'
סתומה ומלך זה נקראה אס לנגהא כאס המניקה צינה ובשעתה
דסתים ואתנגיז צבינה גו נקודה עלאה לעילא כדון איהי קיימא
בדיוקנא דלח סמך סתים צבויים ואתנגיז ביה להלקא לעילא ומלך
זה הוא לעילא מן נגהא וזמ"ש בנין דעדן אשתתף בהרא ולא
פריש מינה וזה נכון ולא כפירוש מורי הרמ"ק ז"ל. ע"ל
שצבינה יש שתי צבינות מחלילה היחה כלולה בחכמה ואח"כ
נחפשתה והולידה וכמו שנבאר ובערך ההתפשטות היא אס לנגהא
ובערך קודם ההתפשטות שהיתה כלולה בחיכו נקראת עלאה
מן נגהא ושני מליציות אלו עדין הם בה וזמ"ש בנין דעדן
אשתתף בהרא כו' :

שם בדמ"ט ע"ב וז"ל אה נפשתיכס לאכללא כולא גופא
ונפשא כו' הענין הוא כי הרגיש מילת אה דהוי יתירא
ואמר דאתא לאכללא כולא כו' :

שם בדע"ט ע"א וז"ל אמר ליה ר"ש עד לא יתקבע ציעא
הסתלק מעלמא כו' עונש הזה שנענש ר' שא היה על
שהיה מסתיר הדברים והשומעים אפשר שיטעו בדבריו ויחשבו
דברים אשר לא כן ח"ו ויותר טוב הוא או לשתוק לגמרי או לדבר
בצינור ולא יטעו. א"ש עוד ביארתי זה במאמר כיד ה'
הטובה עלי ונאבד ממני וכעה בחדש מנחם הה"ד מלאחיו
והעקתי אותי בסוף הספר הזה בדף וע"ש :

שם הכא אנטריכנא לנגהא דהא לאחר דא אסתלק
דהנין בשעת דחייא הקיפא דלעילא אשתער בנין חובי
עלמא כו'. דרוש זה בענין הנחש העליון אשתער אין להבינו
כפשוטו ח"ו שמחבר (ע"ב) עם הנוקבא הקדושה חלילה אבל
ביאורו חבינה מיה שביארתי באדרת נשא דקכ"ח ע"ב במ"ש
שם יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון כו'. אמר עוד
ואתנא מאה ועשרין וחמש זיני מסאבותא נחתו לעלמא כו' גם
זה תנין ממה שביארתי בפ' עקב בפסוק עשו להם מסכה כו'

וארז"ל כי ק"ך קנטריין כמנין מסכ"ה היו בעגל ההוא והענין
הוא כי זאת המסכ"ה היא סוד הקליפה אשר מכוונת כנגד
לאה העומדת באחורי רישא דז"א בסוד קשר של תפילין וע"ש
והצינה. אמר עוד דהנין אלף וארבע מאה וחמש זינין בישין
כו' דע כי אלו הם צבינת הקליפות הנמשכות מן החמש גבורות
של מנלפ"ך הנודעות אלגנו ואלו הקלי' ילאו מן הסיגים של אלו
הגבורות ולכן מספרם של אלו הקליפות הם אלף וארבע מאות
וחמשה כי הנה מנלפ"ך הוא בנמטריא פ"ר וכל גבורה מהם
כלולה מכולם הרי הם חמשה פעמים פ"ר שהם בנמטריא אלף
וארבע מאות ועם השורש עלמו שהם חמשה הרי אלף ות"ה
וכמבואר אלג' באדרת נשא דקל"ח ע"ב. בסוד אלף ות' נבוארן
כו' וע"ש :

פ' קדושים

שם בד' פ' ע"א וז"ל אל תהיו כסוס כפרד דאינון מארי
זותא על כולא כו' טוע מ"ש חז"ל כי ששה דברים
נאמרו בסוס והאחד מהם הוא שאיבן את הזנוה גס ר"ה
במתא ורסן ע"דיו ל'בלים הוא בע"ל להורות כי טוהה הפסוק
הזה הוא להזהיר את האדם שיקדש עלמו בשעת הכעילה ולא
יהיו כסוס הבעל דרך זנות וזאת משאר הבהמות :

שם בדפ"א ע"א וז"ל עד דהוי אולי אשכמה חר ז"ל בלקינטא
דקוסטא רכיב על סוסיא כו' פירוש כי האיש הזה היה
רכוב על הסוס ביום שבת ואז אשתמיט ידיו וקטין חר ענפא
דאילגא כדי להכות בה את הסוס ולהניחו שילך. וכבר ידעת
מ"ש ז"ל שהטעם שאסרו רז"ל לרכוב על הבהמה בשבת הוא
גורה שמה יתחוך וזמורה וזה האיש שעבר על דברי רז"ל ורכב
על הסוס אירע לו שחך זמורה ונחטיב סקילה ונמצא כי
עצירה גוררת עצירה ומטה גוררת מטה וזמ"ש והתקדש
והייתם קדושים אדם מקדש עלמו מלמטה כו' :

שם בדפ"ג ע"א וז"ל. בס"ה אדם קדמאה לא היה ליה
מהאי עלמא כלום חר לדיק עבד שמושא בטוקביה ואשתבי'
מההוא שמושא גופא חרד וניהירו ריביה יסיר מכל אינון מלאכין
שליחן לעילא כו'. ברשאיבה אבאר ענין אחר ששמעתי ממורי

ז"ל בקיטור ואח"כ ארחיב הביאור יותר כפי מה שמעתי
אח"כ. **הנה** אדם הראשון לא היה לו שום חלק מן האי
עלמא שהוא עולם העשיה כלל. אמנם גופו היה מעולם
הי"רה ונפשו מעולם הבריאה ורוחו מנוקבא דז"א דאלילות
ונשמחו מן ז"א דא"י ונשמה לנשמה מן אבא ואימא דא"י
וטעם הדבר למה לא היה לו חלק בעולם העשיה הוא בזה
שנבאר סדר העולם והחלקותו כי הנה מקום החורבה שבו
הוא צבינת נגד הקל' וישבו **העולם** מחולק לחלקות רבות
(ע"ג) כי ישבו חוזה לארץ הוא כנגד העשיה וארץ ישראל כולה
כנגד היצירה וזמ"ש בפ' ויקהל דבר"ט ע"א. רקיעו דעשיה
קיימי על ארעא דישראל לנגהא כו'. **ומקום צינת המקדש** כנגד
הבריאה ומקום קדש הקדשים הוא כנגד היכל קדש הקדשים
העליון של הבריאה ונמצא כי אדם הראשון לפי שמקום כפרתו
נבאר לכן היה אז העולם חמוד בסוד בריאה ואחר שחטא
נתהווה בו זמין דחיל **צבצב** ביארנו בפ' פקודי דברנ"ד ע"ב כי
אדם הראשון נבאר על ידי זוג ז"א וטוקביה שעלו למעלה
צהיכל אבא ואימא ושם נודונו פנים בפנים והולידו לאדם וחיה
ולכן היה אז הז"א בסו' נשמה שהיא צינה וטוקביה היחה בסוד
רוח שהיא ז"א ועל דבר זה נאמר שם בסבא דמשפטים בדל"ט
ע"ב בענין נר ה' נשמת אדם כי נשמה היא דבורא מאילגא
דברבא עלאה ורוח טוק' מאילגא זעירא והענין הוא כי ז"א
שהוא דבורא אילגא ברברבא עלאה משם היחה בזה נשמת אדם
הא' ונקראת נשמה על שם היות הז"א למעלה במקום צינה
ורוחו של אדם מנוקבא דז"א אילגא זעירא טוקבא ונקראת
רוח על שם שהיתה אז טוקביה במקום ז"א בעלה כמבואר שם
במקומו בסבא דמשפטי' וע"ש :

ואחר שחטא אדם הראשון בען הדעת שהוא עולם העשיה
שלטוה שלא יאכל ממנו כי אין לו חלק בעשיה רק
מן היצירה ולמעלה כנ"ל וכוון שעבר ואכל מטען הדעת שהוא
עשיה גרם פגם בכל העולמות וכולם ירדו ממדרגתם באופן זה
כי היצירה נחלשה בעשיה ונמצא כי ארץ ישראל שהיתה כנגד
היצירה

היורה אינה מקבלת ממנה אלא ע"י העשיה כיון שהיורה מתלבשת בה וכן הכריאה מתלבשת ביורה ונוקבא דאלינות מתלבשת בכריאה וז"ל נתלבש בנוקביה וכן ע"ד זה בכל העלויים ממנו כולם ירדו ממדרגתם ועשה נפשו של אדם הייתה מנוקבא דז"א שירדה במקום נפש בכריאה ורוחו היה מן ז"א שירד במקום נוקביה ובוה ירד המאמר האומר כי נפש ורוח הם מלכות ות"ת ולא יתלוך עם מאמר הסבא המדבר אחר חטאו של אדם. והנה עשה כמה מדרגות נפל אדם הראשון כי בחחילה היה גופו מן היורה ועשה גופו מן הע"ז ונפשו מן העשיה ורוחו מן היורה במקום שהיה שם גופו בחחילה. ואל תחמה אם בכמה מקומות בוהר המלא כי עין הדעת ביורה טוב מעטרו"ן ורע מחמ"ל כי עין הדעת אינו רק בעשיה אחר יש בה קליפות משרות בקדושה אבל אחר שירדה היורה ונתלבשה בעשיה נקראת גם היורה עין הדעת טוב ורע בשם העשיה. והרי נחבאר היטב יור עין הדעת מה היה. והנה בזה שביארנו יחשבו שני הפסוקים אחד אומר ויברא אלהים את האדם ואחר אומר ויירר ה' אלהים את האדם כי האמת הוא שגופו של אדם נולד מן היורה וז"ל ויירר בו' ואחר שירדה הכריאה ונתלבשה ביורה נמלא כי הרי הוא כאלו נברא מן הכריאה וז"ל ויברא בו'.

ועתה

נבאר ענין הנו' באורך וחמ"כ נבאר שטחיות לשון המאמר הנו' ובחחילה נבאר ענין סדר מדרגת העולמות בחייה אופן היו עומדים בחחילה קודם שנברא אדם ואין ירדו ממדרגתם (ע"ה) אחר שחטאו. דע כי בחינת מספר העולמות עלמון לא נשתנה כי תמיד הם בחינת ארבעה שהם אלינות כריאה יורה עשיה אבל סדר מדרגתם הייתה כך כי כל מקום עשר ספירות דעולם העשיה של עכשיו וגם מקום ארבע ספירות תחתיות של היורה דעכשיו היו אז טרם כריאת אדם פנייים ורקנים ושם במקום הזה היה מדור אל הקליפות ושם ספירות אחרונות של העשיה היו במקום שהם עשה ששה ראשונות של יורה והארבעה ראשונות דעשיה היו במקום שהם עשה ארבעה אחרונות של כריאה וששה אחרונות של יורה היו במקום שהם עשה שש ראשונות של כריאה וארבעה ראשונות של יורה היו ממקום שהיא עשה נוקבא דז"א דאלינות אשר כבר ידעת כי אינה תופסת רק מקום ארבעה אחרונות דז"א שהוא נחם הוד יסוד מלכות שבו והיא עומדת כנגדם מאחוריהם ולכן נקראת ד' לפי שאין מקומה רק בארבעה ספירות הנו' בלבד. וטעמה ספירות הכריאה כולה הייתה במקום שהיא עשה ז"א דאלינות בשאר ספירותיו וז"ל ונוקבא דאלינות היו אז במקום שהם עשה אבא ואימא דאז"ל וע"ד זה היו העולמות מאבא ואימא דאז"ל ולמעלה עד רום המעלות עד אין סוף גבוהים ממדרגתם אשר הם עשה ואין להאריך בהם. ואמנם יש בזה קושיו והוא כי כבר נבאר אללנו כי המדרגה ההחשונה שבכל האלינות מעולה מכל מה שלמטה ממנו עד סוף העשיה וכן ע"ד זה בכל המדרגות כי גם המדרגה התחתונה דכריאה גדולה בכל מה שלמטה ממנה שהם יורה ועשיה ואם כן אין אחרות לעיל כי עולם היורה היו ארבעה ראשונות שלה בלבד למעלה במקום שומדת עשה נוקבא דאלינות ושאר ששה ספירות התחתונות דיורה נשאר למטה במקום שהוא עשה כריאה והרי במדרגה התחתונה נוקבא דאז"ל הייתה יכולה לעמוד כל העולמות אשר תחתיה. והתשובה לזה הוא כי מ"ש במקום אחר שמדרגה התחתונה מעולם העליון גדול בכל אשר למטה ממנו אינו בערך כמות ושיעור מקום מוגבל רק בחח"ל איכה האור בטלמו שהוא יותר מעול' מכל מה שלמטה ממנו ובחינת איכותו ומעלתו כולל כל מה שלמטה ממנו והמשל בזה שאנו רואים שהעיפה אחרונה אשר במות האדם כוללת כל מה שיש למטה ממנה בכללית גוף האדם ואפילו הכי אתו רואים כי בחינת שיעור התקום אינו כן אלא ארבעה אשר אחד של הגוף כמו השוק או הירך הוא גדול יותר מכל שיעור מקום כל הראש כלו גם נלמד ששטחית ממורו ז"ל **תשובה אחרת** בזה והיא כי אין הדבר דעשה האור אלא בהיות כל מדרגה ומדרגה במקומה הראוי לה כי או שיעור מדרגה התחתונה שבעולם העליון גדולה מכל אשר למטה ממנה אבל כאשר עולם הכריאה עולה אל עולם האז"ל או חוזר הכריאה להיות במדרגת האלינות עלמו. ולריך כל כך שיעור מקום כאלו הוא עלמו אלינות. וכן כיוצא בזה בשאר העולמות ולכן בעלות היורה

אל מקום נוקבא דאלינות חוזר להיות במעלה ולריך ארבע ספירות ראשונות של היורה כל כך שיעור מקום כמו הנקבה של האלינות אשר שיעורה גם כן ארבע ספירות דאלינות כנ"ל. ונחזור לענין ראשון כי אז קודם שנברא אדם היה סיוע העשיה. (דף כ"ו ע"א) בסוף ספירה ששית של עולם היורה של עתה והיו פנייים כל ארבעה תחתונות דיורה וכל עשר ספירות דעשיה של עכשיו שהם י"ד ספירות ושם היה מדור אל כל הקלי' וזה המקום של אלו ה"ד ספירות היה אז סוד שחם העולמות כדוגמת מה שאנו נוהגין לכל עיר ועיר תחום שבת סביב לה וזהו סוד מ"ש חז"ל למה נקרא אל שרי לפי שאחד לעולמו די. פירוש כי כשהיו מתפשטין אלו הארבע עולמות אבי"ע כאשר הגיעו אל מקום סיוע ספירה הששית דיורה של עכשיו אמר להם די ולא תפשטו ולא תגשו בתחום ה"ד ספירות הנו' אלא ישארו חלל כנו' אל הקליפות:

ועתה

נבאר ענין אדם הראשון איך נחשטת באלו העולמות והנה כבר הודעתך במא' האז"ל דבי אליהו שיתא אלפי שני ה"י עלמא כפר' בראשית בענין חטאו של אדה"ר כי אדה"ר היה כולל ג' עולמות שהם כריאה יורה ועשיה יע"ש היטב באורך והנה זה סדר התפשטותו בהם כי ראשו של אדה"ר היה אז בעול' הכריאה אשר הוא עשה מקום ז"א דאלינות כנו' ונרדו היה בד' ראשית' דינ' שהוא עשה מקום נוקבא דאלינות וכבר ידעת כי נוקבא דאלינות נקראת גן עדן וגמלא כי גרנו לבד היה נחין בנ"ע ומשם ומטה כל שאר גופו היה נחין בנ"ע ומשם ולמט' כל שאר גופו היה מחוץ לנ"ע באופן זה כי כל גופו היה נחין בששה אחרונות של היורה ובארבעה ראשונות של העשיה אשר הם עשה שיעור מקום כל עולם הכריאה. **חמ"כ** היות כי גוף האדם נחלק לב' חלוקות כידוע עד החוה מתפשט' יסוד הבינה והאורות שבתוכו מטוסים ומן החוה ולמטה האורות הם מגולים כמבו' אללנו בסוד החסדים המתפשטים בחח"ל דז"א ולכן נחלק גופו בשתי עולמו' חלו העליון המכוסה נחין בשש אחרונות של יורה וחליו התחתון המגולה נחין בד' ראשונות דעשיה וגמלא כי עיקר גופו היה למע' ביור' כידוע כי הגוף רוחו אל האור של ההייה וגם הי' נרמו' באות האור עלמה ורגליו של אדם הראש' היו נחונים בששה תחתיו' של עשיה של אז שהם עשה ששה ראשונות של יורה של עשה. והרי ביארנו התפשטות אדם הראשון בשלשה עולמות כריאה יורה עשיה בעת שנברא:

ועתה

נבאר ענין אדם הראשון בעת שנברא ע"ד מ"ש חז"ל במדרש ובתלמוד איך נקשר עם ע"ש שביארנו כי הנה רז"ל אמרו כי אדם הראשון נברא גופו בארץ ישראל וענבותיו מבלל ומן הקרא דאגמא בו' וכדי לנבאר זה לריך שנבאר ג"כ מה שאמרו בס' הקיובין כי בארץ ישראל שלטה יורה ובחולה לארץ שלטה עשיה ולכן נבאר ענין חילוק ארץ ישראל וחולה לארץ ועבר הירדן וסיראו בו' מה ענין כל אלו הבחינות. הנה ביארנו כי אז קודם שנברא אדם היו העולמות גבוהין יותר במדרגתם גם ביארנו כי גופו היה מארץ ישראל וכבר ידעת כי בארץ ישראל אין עשיה שלטת רק היורה והנה אז היו בו' אחרו' דיורה במקום שהם עשה ששה ראשונות של הכריאה ומאלו השש אחרונות דיורה של אז היה גופו של אדם כי הגוף הוא סוד האז"ל וכן היורה סוד אות האז"ל. והנה היורה שלטת בארץ ישראל כנ"ל וגמלא כי גופו של אדם היה מארץ ישראל שהוא מן (ע"ב) היורה אשר היא באמצע שתי עולמות כריאה ועשיה וכן הגוף של האדם הוא אמצעי של כללות האדם. ואמנם הספיר' האחרונה מו' ספירות דיורה הנה היא נקראת מלכות דיורה נוקבא דז"א דיורה אשר עתה היא הספירה הששית של עולם הכריאה והנה שם הוא סוד עבר הירדן מקום בני גר ובני ראובן והיא בחינת מלכות דיורה על אז עם כל הנו' ראשונות דעשיה של אז שהם עשה ד' ספירות תחתונות דכריאה וכל אלו ה' ספירות תחתונות דכריאה של עתה הם סוד **עבר הירדן** והם ח"ת ונלמ ויהי ויסוד דכריאה של עתה אבל מלכות דכריאה של עתה שהיא או ספירה הרביעית דעשיה היא הנקראת **סוריה** ומעלתה גדושה מעבר הירדן. וגמלא כי המלכות דיורה של אז היא עבר הירדן של אז ומלכות דכריאה של עתה הייתה אז בחינת סוריה והששה אחרונות של עשיה של אז שהם ששה ראשונות דיורה של עתה היו חולה לארץ לפי שאלו היו אז בחינת עשיה וטודע כי בחילה לארץ תלייא עשיה ושלטא תמן. וכבר ביארנו כי

שַׁעַר ב' שַׁעַר מֵאֲמָרֵי רִשְׁבֵי פִי לְר' הָאֲרִי זצ"ל

הערכים או כל העשר ספירות דעשיה עלו למעלה והפכה העשיה פניה כנגד פני היצירה פנים בפנים כדמיון ז"א ויזקיהו כנו'. ועשה נמלאו כל שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה כולם חוץ האלילות לנמרי וכולם קדם גמור ושאריו של עולמות בריאה יצירה עשיה שהם שלשים ספירות פניוים ומקום הלל בסוד אלפים אמה החום שבת. והששה עשר ספירות עליונות היו תחום שבת והי"ד תחתונות היו מדור אל הקליפ' כנ"ל והם מחוץ לתחום והבן זה. והנה כל אלו השלשה צמיגות נעשו אז מאליהם שלא על ידי מעשה התחתונים אדם וחיה **והנה גם לענין** אדם בעלמו הרווח בזה כי עתה גופו ורגליו כולן היו בג"ע שהיא נוקבא דאלילות מה שלא כן לנמרי אפי' בעת הבחינה השנית **והנה** אם אדם הראשון לא היה חוטא אלא בעת הרעת היה יכול להעלות ע"י תפלותיו (ע"ד) של יום השבת שהוא את העולמות עליונות אחרות יותר גבוהות במאור מאור עליה אחר עליו' בכל תפלה ותפלה שהם הפי' ערבים ושחרית ומוסף ומנחה ואין אלו עשה מאריכין סדר עליונים אבל נזכיר בקצרה העליה אחרת הגדולה שנתלן והיא צמיגות שבת כי אז היו עליון תכלית העליה והוא כי עולם האלילות היה עולה כפי מקומו הראשון שהוא במקום אדם קדמון לכל קדומים הנז' אלילות ביאורו באורך גדול והיה חומר כל המציאות אל שרשו הראשון. עוד לריך שדע כלל אחר כי הנה נודע אללנו כי כל העולמות כולו יש בהם שתי צמיגות והוא צמיגות פנימיות העולמות וצמי' חיצוניתם והנה אז עלו כל שתי הצמיגות הפנימיות והחיצונית :

ונבאר

עשה אך ירדו העולמות ונפלו ממקו' קדושן על ידי חטאו של אדם כי הנה ירדה העשיה והיצירה והבריאה למטה במקום איתם השלשים ספירות שהיו בתחילה חלל וריקים בסוד תחום שבת ומלאו כי כל העשר ספירות דעשיה והארבע תחתונות דיצירה שהם נקראים רגלי היצירה נעצבו בחוץ מקום הקליפות כנ"ל שמקומם היה אז שיעור ארבעה עשר ספירות כנו' אללנו גם כן בסוד ווי זכב ובוה צבין למה בכל הוהר והחוקיקין קורא אל עולם העשיה מקום הקליפות והוא לסיבה הנ"ל כי אמת הוא שהעשיה בעלמה קדושה נמורה היא אלא שירדה אל מקום הקליפות כי אין זה מקומה האמיתי הראוי אליה. אמנם צמיגות נזכר שהוא עולם היצירה לא נפל כולו רק רגליו בלבד כנו' וזהו ויאסוף רגליו אל המטה שהעלם למעלה מחוץ הקליפות. גם זהו סוד טעם איסור יציאת חוץ לתחום ברגליו אפי' שלא על ידי משא אלא האדם בעלמו ברגליו והוא כדי שלא יוציא רגליו שהם ארבעה אחרונות דיצירה עולם הזכר אל מקום הקליפות שהם פימדים מחוץ אל תחום שבת כנ"ל כי ארבעה עשר ספירות הוא מקומם וכל שאר מקום העליון נקרא תחום שבת כנ"ל באר היטב והבן זה ולכן כונתנו ביום שבת להעלות העולמות אל מקומם האמיתי כבראשונה ולא להורידם למטה חוץ לתחום שבת והיו סוד רחמתי את רגלי אייכה אטענס ועל כן אין ללאת בשבת מחוץ לתחום כי הוא יוצא אל מקום הקליפות במקום ששם עומדת העשיה בימי החול עתה אחר חטאו של אדם וכמבואר אללנו במשנת הקיטע ואלא בק"ב שלו. וגם בתקוין לעיל דף ק"ז ע"א. והנה כל ירידת העולמות במדרגה הזאת הוא בימי החול אבל בערב שבת מחמ' לעלות וכך הם הולכים ועליון מדרגה אחר מדרגה עד מנחת שבת כמבואר אללנו במקומו ואמנם הדבר בקיבור הוא כך כי מסוף שעה חמישית של יום השני מחילין העולמות עליה אחר עליה עד שנמלאו כי בחזרת תפלת מוסף דיום שבת העולמות הם במלכ שהיו בעת שנברא אדם הראשון שהוא הבחינה הראשונה במלשה צמיגות הנ"ל אחר ששה תחתונות דעשיה הם במקום ששם שש ראשונות דיצירה בימי החול. וגמלאים ארבעה עשר ספירות אחרונות שהם ארבעה אחרונות דיצירה ועשר ספירות דעשיה פניוים ורקנים ודע כי כן הענין בתפלת מנחה שלימים טובים כמבואר אללנו כי תפלת מוסף לשבת ותפלת מנחה דיום טוב (דף כ"ח ע"א) שוין הם בענין עליה העולמות וגמלאו כי מה שהיה נעשה אז כשנברא אדם שהיה קודם חזי יום השני נעשה עתה בתפלת מוסף לשבת ולא עוד אלא שעתה בתפלת המוסף נעשה על ידי מעשה התחתונים בתפלתם אבל אז היו עולמים מאליהם אותה העליה כנ"ל בלתי מעשה התחתונים כי הרי עדין לא היה

רגליו של אדם הראשון היו מחוץ לארץ. ונודע כי כל רגל ורגל נחלק לשלשה פרקין. והנה שני הפרקים העליונים שבשני הרגלים שהם הנקראים ענבותיו היו מן צבל ומן אקרא דאמא כנו' כנמרה ואל תחמה מזה כי קרובות הם לארץ ישראל מאד כמ"ש במדרש ובידולמי. מעשה בההוא נברא שהיה חורש עם פרתו וברחה מלפניו והוא אחריה עד שהגיעו לצבל קודם הלילה ואם כן אינו רחוק שיהיה גופי מארץ ישראל וענבותיו מצבל שהם שני הפרקים עליונים הסמוכים אל הגוף ושאר ארבעה פרקים תחתונים שבשתי רגליו היו מן שאר הארצות שבחולה לארץ והרי עתה ביארנו איך אדם הראשון יצא מכל העוה"ז וגם היה גופו באורך התפשטות שלשה עולמות בריאה יצירה עשיה גם כן והכל אחד והנה נתבאר הבחינה הראשונה איך היו העולמות בעת שנברא אדם הראשון וביארנו איך ראשו וגרונו היו חוץ ג"ע וגופו ורגליו בשאר העולם :

ועתה

נבאר הבחינה השנית והיא אחר שנברא אדם הראשון והכניסו הקב"ה בג"ע כי אז היה מחזי יום שני ומעלה אחר אז בהכרח מתוספ' הקדו' בעלמו' כולם כמבואר אללנו בענין ערב שבת כי מעשה חמישי של עש"ק מחילין העולמות להעלות למעלה ממקומו וקדושה נחוספת בהם כנו' אללנו בסוד ה' יתיר הנו' בפי' ויהי ער' ויהי בוקר יום השישי לרמזו אל ע"ה' כנו' ולכן נבאר עתה מה שנתחד' או באותו ערב שבת אחר חלות כשנבר' לא היה בג"ע רק ראשו וגרונו כנו' בלבד ושאר גופו היה בעה"ז אבל עתה נכנס כולו בג"ע והעולמות נתעלו' באופן זה כי ז"א עולה במקום שהוא עתה מקום א"ל וקב' דו"א עלתה במקום שהוא עתה מקום אבא והבריאה עלתה במקום שהוא עתה מקום אימא והיצירה במקום ז"א והעש' במקום מלכות נוקבא דו"א עלו ד' ראשונות דעשיה כי כך שיעור נוקב' דו"א ד' ספי' בלבד ושאר ו' ספי' אחרות דעשיה במקום ו' ראשו' של הבריאה של עתה ואמנם גם א"י' דאלי' וכל אשר למעלה מהם גם כן הם עלו למעלה ממדרגת' כפי' הם' הזה ואין להאריך בהם (ע"ד) ודע כי עיקר מקום העולמות ומדרגתם באמיתתם הוא כן כפי הסדר הזה **וכן** הם המקום הראוי להם להיות חמיר והטעם הוא כי הנה ז"א לריך להתנדל ולהיותו כמו אריך אפיין ואם כן לריך לעלות עד שם ומקום אריך אפיין לריך שיהיה מקומו של ז"א כי על ידי כן ז"א נעשה אריך וקוביה דו"א במקום אבא בסוד ה' ביחמה יסד אריך דאבא יסד ברתא ובסוד ושמתה את השבת כי קדש הוא כי שמור שהיא הנוקבא נעשית קדש שהוא אבא ומ"ש קדש הוא כי היא הנקבה חורה להיות קדש והבריאה עלה באימא בסוד מה שידעת כי אימא מקננא בכרסיה ויצירה במקום ז"א כי ז"א מקנן במלך ועשיה בנוקבא דו"א כי מלכות מקננא באופן שהיא העשיה וגמלאו שזה המקום הראוי אל סוד מדרגת העולמות וגמלאו עתה כי כל העולמות התחתונים של בריאה יצירה עשיה היו במקום האלי' זולתו שש אחרונות דעשיה אשר היו אז בשש ראשונות של בריאה של עתה וזה היה בסוד עיבורה של עיר הנו' במסכת ערובין כי אלו הששה התחתונות יולאין ויבליעין מחוץ לעולם האלילות כדמיון אשה שוברה שהטובר בולט ויולא לחוץ מגופה וגמלאו עתה פניוים ארבעה תחתונות דבריאה וכל עולם היצירה ועשיה שהם מקום עשרים וארבע ספירות וכל המקום הזה היה אז פניו ריק וחלל והיה בסוד תחום שבת שהוא אלפים אמה כנודע זולת הארבעה עשר ספי' התחתונות ששם היה מדור קבע אל הקליפות כנ"ל והי' ספירות אחרות העליונות היו סוד תחת תחום שבת. והבחינה השלישית הייתה אח"כ אז בערב שבת ביום שנברא אדם הראשון בין הערבים שאז הוא זמן הנקרא תוספת שבת ועדין אינו שבת גמור. והענין הוא כי הנה אחר חזי היום של ערב שבת ההוא כבר נתבאר שהיצירה והעשיה עלו במקום ז"א ונקביה דאלילות אמנם לא עלו רק ארבעה ראשונות בלבד דעשיה והי' הסחונות נשאר מחוץ לאלילות בעולם הבריאה ועדין אין זה קדש גמור ובהיותם כך נמלאו שחזרו יצירה ועשיה להיות כדוגמת ז"א וקוביה והיו עומדין בסוד אחר באחר ובהיותה הנקבה באחר הזכר אין לה רק קומת ארבעה ספירות בלבד כנ"ל אבל כשחזרו פנים בפנים יצובה קומת עשר ספירות גמורות וכן היה עתה בעשיה והיצירה וי' העשיה הימה בארבעה אחרונות דיצירה אחר באחר ובהיות זמן בין

היורה הראשון שהוא עתה מקום הבריאה אם כן מוכרח הוא שאורו יהיה גדול מאד מכל המלאכים שהם ביצירה של עתה הנקרא עולם המלאכים כנו' בתקוין בסוד כסא ומלאך ואופן שהם שלשה עולמות בריאה יורה עשיה. אמר עוד כיון דחטא אחתשך ואזעיר גרמיה ב' והוא מ"ש לעיל כי בחתי' היתה קומתו מכל ב"ע ועתה נעשה לו גוף אחר מזה העול' החתומה שבעשיה אמר עוד עד דאתא חנוך ונטל ליה קב"ה מארעא ואבריר פסולה וקסטורא מכספא כו' זה וכן במ"ש בחוספא בס' ואתחנן ב' ר"ע ע"ב וז"ל אפיקו חד רוחא עמירא ומליא לההוא גבילו דעפרא וקאים על רגליו ואמלכיה על כל עלמא ושליטיה על כולא הה"ר חמשיליה במעשה ירך כו' :

והענין

הוא כי אדם הראשון היה חופס מקו' שלשה עולמות ב"ע וכיון שכן מוכרח הוא שנברא על ידי זוג ז"א ונקביה דאילות כי מן זוג ז"א ונקבה דאילות יתה הבריאה ומה שאחריה חמ"ש אילנא חד רברבא וחקוף אחתבר ואדווו בה במד ענפא שפירא דחו דחיותא דכולא כד"א יפה נוף משוש כל הארץ בה אדווו והוא סוד ז"א דאילות הנקרא אילנא רברבא דאדווו בה . רואה לומר בההיא חיות' ברא וקרנין עשר לה וארו עיינין כעייני אינשא לחיותא ופוס ממלל רברבן הג"ל שהיא נוקבא דז"א ואמר כי זוגו בה היה על ידי היסוד הנקרא ענפא שפירא דחיוו בסוד יפה נוף משוש כל הארץ שהיא היסוד ועל ידי זוג זה אפיקו חד רוחא עמירא ומליא לההוא גבילו דעפרא דאדם הראשון שהיה כולל כל שלשה עולמות ב"ע . וזמ"ש ואמלכיה על כל עלמא כו' :

ע"ג אמר

עוד אחפיד על ההוא אילנא ולא נטיר פקודא אחיב מלכא רוחיה לגביה מההיא חיותא נטלא ליה כו' פי' כי כיון שחטא חקף נסתלקה ממנו אותה הנשמה הקדושה שנתנה בו ונסתלקה ונטלה נוקבא דז"א דאילות חמ"ש וההיא חיותא נטלה ליה אבל לריך שחדע כי זה היה חקף אחר שחטא ולא היה בעת שמת והענין הוא כי מלבד שהיה לאדם נפש ורוח ונשמה מעשיה יורה בריאה גם היו לו נפש ורוח ונשמה עליונות מן האילות שהם נוקבא וז"א ובינה דאילות ואלו העליונים דאילות נקראים זיהרא עלאה בספר הוהר וכשיר השירים של הוהר וכאשר חטא פרח ממנו אותה זיהרא עלאה שהיא בחינת האילות כולה וגשאר בחינת הנשמה והיה זיהרא עלאה היתה מולנעת בההיא חיותא דנטלא לה כנו' שהיא נוקבא דז"א דאילות שבה חנוך בן ירד והשלים מעשו וכה לקחת ההיא זיהרא עלאה ועל ידי כן זכה להיות מלך המלאכים בעולם היצירה . והוא הנקרא מטטרו"ן כעודע חמ"ש כדון זמיון מאנא אחרת פירוש שגולד חנוך וקאים בינייהו בקושרא דגליפין בין מלאכין קדישין חמ"ש ג"כ בפ' קדושים דהא עד לא נפק לזרף אומנא עד דאתא חנוך ונטיל ליה קב"ה מארעא כו' אבל עכ"ז לא הגיע למדרגת אדם קודם שחטא כנ"ל חוה העטם שחמלא בס' פרקי היכלות כי נהפך בשרו ללפירי אש כו' לפי שהיה בחינת אדם הראשון עלמו :

פ' אמור

שם דק"ג ע"ב וז"ל בסכת חסנו חסר חדא דכולהו קשירין ביה דכתיב כי ענן ה' עליהם יומם וכתוב ובעמוד ענן אסתה לפניהם יומם דא הוא עננא דאהרן דכתיב יומם יתה כ' חסדו עננא חד ונטיל עמיה חמש אחרנין ואינון שיה ועננא אחרת דכתיב ובעמוד אש לילה דא נהרא להו לישראל מנהרו דאינון שיה עכ"ל . דבר זה נתבאר בפ' יתרו דס"ח ע"ב ופ' תרומה דקל"ג ע"ב . והענין הוא כי אין הבינה עלאה מחלבת ומחפשטת חוץ ז"א אש לא על ידי שחלבתה חמילה בחסד שבה אשך הוא השורש אל כל החסדים ולכן חסד הזה נקרא יומם דכליל כולשו שיה יומין כי החסד הוא יום והגבורה וזו לילה ועל ידי החסד הזה מאזירה הבינה בכל מה שחמיה ואי אפשר להיות זולתו ועל החסד הזה נאמר נאם ה' לאדוני שב לימיני כי הארון הוא הבינה . אשר נאמה ואמרה לאברהם שהוא מרת החסד שב לימיני שהוא החסד שלה בקו ימין שבה הנקרא יומם . ואברהם הוא החסד המקבל תחילת הכל מן החסד שהוא ימין הבינה הנקרא יומם כנו' חמ"ש שב לימיני רואה לומר שיקבל אברהם מימין שלה הנקרא יומם :

היה נברא אדם ולא עוד אלא שאז היו עולים שתי בחינות פנימיות וחזויות העולמות לגמרי אבל עתה במוסף שבה אינו עולה רק בחינת פנימיות העולמות בלבד אבל חזויות העולמות נשאר במקומו ואין להם עליה כלל אפי' בשבת כי אש גם החזויות היה עולה היינו רואים בעינינו עלית העולמות אך עולים ממה שהיו בחול אבל עליות פנימיות העולמות אינו ניכר וגראה לעין אעפ"י שטובה וזכיר זה ועיין בשער הכוונה בדרוש סדר חילוק חפלת שחרית דימי החול כי שם נתבאר גם כן הדרושים האלו . ומה שהיה נעשה כשנברא אדם אחר חזי יום השני כשנכנס לג"ע נעשה עתה על ידי מעשה החתומים בחזרת שפלת מנחה של שבת שהיא חמילת העליה שהין כח עוד בתחומים להעלות העולמות יותר מעליה זו הלא היא כי ז"א עולה עד דיקנא דא"א כמבואר במקומו וכן כיונא בזה עד שנמלא כי ששה אחרות דעו' עשיה הם במקום ששה ראשונות דבריאה של עתה ואין בנו עוד כח להעלות עוד שש אחרות דעשיה בעולם האילות כיום זמן כלל ועיקר ובשער המלות במלות שביעית נבאר סיבת ירדות העולמות שהיתה לברר הבירורין של המלכים שירדו שם וע"ש :

ואם

כן עתה תראה כמה נרם חטאו של אדם להוריד העולמות ירדה עמוקה כו' כי אי אפשר לנו עתה להעלות העולמות אפי' במנחה של שבת אלא כמו שהיו אז בחוספות שבת בין הערבים . ובפרט בכל החילוקים הנו' שאז היה נעשה מעטמו . והיה עולה גם חזויות העולמות מש"כ עתה כנו' והרי זה לקולקל אחד גדול שגרם בכל ארבע עולמות אבי"ע עוד נרם לקולקל שני בבחינת עלמו כי בחמילה היתה מעלתו גדולה עד מאוד כי אפילו בשעה שנברא בלבד היתה מעלתו גדולה ממעלת מטטרו"ן עתה כי הנה מטטרו"ן הוא ביצירה בלבד ואדם הראשון היה אז ראשו בעולם הבריאה שהיה במקום ז"א דאילות עתה וסיוס פרקין חתאין דרגליו שהם בשש תחומות דעשיה היו אז במקום שש ראשונות דיצירה של עכשוו מ"ש כשתי הבחינות האחרות שניה ושלישית אשר אז אפילו רגליו היו חוץ עולם האילות וגם היה עוד יכול לעלות עליות גדולות למאד על ידי חפלותיו ביום שבת אם לא היה חוטא כנ"ל וגמלא כי אפילו בחינת גופו בלבד של אז היה חופס שלשה עולמות ב"ע ביותם בחיות המדרגה העליונה מלבד בחינת הנשמה והרוח והנפש אשר לו כמו שנבאר בלשון המחמר בסוד זיהרא עלאה ובזה חבין מה שביארנו במחמר ז"ל שאמרו שחא אלפי שני הוי עלמא כו' ששם ביארנו כי אורך שיעור קומתו של אדם בבחינת הגוף היה ארוח שלשה עולמות ב"ע בהיותם במדרגה עליונה כנו' ואחר שחטא בחינת גופו שהיתה חמילה משש אחרות יצירה הנקראים גן עדן כנ"ל היה אח"כ מארץ ישראל התחונה החומרים בזה העולם החתומן דעשיה ואעפ"י שחמלא בדברי חז"ל שדאם הראשון (ע"ב) ממקום כפרתו נברא מעפר בית המקדש אין זה בית המקדש החתומן רק העליון שהוא בשש אחרות דיצירה כנ"ל חמ"ש במחמר הזה של הוהר אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא כו' כמו שנבאר צפ"ה ואמנם מטטרו"ן עתה הוא יוסר גרוע במש' אדם הראשון הא' ולכן נודיע ענין מטטרו"ן דע כי אעפ"י שאמרו בתקוין כ מטטרו"ן הוא צעו' היצירה הענין הוא כי גופו שהם ו"ק שלו הם בעולם היצירה ולכן מכנים אותו בשם יצירה אבל האמת הוא כי ראש מטטרו"ן הוא בבריאה וגופו ביצירה ורגליו בעשיה וגמלא שיעור קומתו בנ' עולמות ב"ע אמנם הוא בהיותם עתה אחר נפילתם אבל גופו דאדם מראשו ועד רגליו היה ארוח שלשה העולמות הנו' בהיותם למעלה כפי מעלתם כנו' ואין ספק כי הפרש גדול לאין קץ יש ביניהם :

ונבאר

עתה לשון המחמר הנו' וז"ל אדם קדמאה אש"ג גופא דליה הוה מעפרא לאו מעפרא דהכא הוה אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא הרי צבירור מ"ש לעיל כי מ"ש ז"ל כי במקום כפרתו נברא אינו אלא מעפר בית המקדש העליון והוא מעולם היצירה אשר היה אז למעלה במקום שעתה הוא הבריאה ואם כן לא היה לו בעולם העשיה הזה של עכשוו כלל חמ"ש אדם קדמאה לא הוה ליה מהאי עלמא כלום . אמר עוד חד לדיק עבר שימושא בנוקביה ואחעביד מההוא שימושא גופא חדא דנהירו דליה יתיר מכל אינון מלאכין שליחו לעילא פירוש כי כיון שגופו היה מאוחו עולם

שה"מ ריש פרשת בהה

שער מאמרי רשב"י פ' קדושים דף ל"ו ע"א. ער"ת דף ה' ע"א. נה"ש דף כ"ד ע"ד - כ"ה ע"ג, ל"ד ע"ג. ש"ש ח"ג (פע"ח) דף ד' ע"ד אות ג'. מע"א דף קצ"ח ע"ב (דפו"י). באתי לגני ח"ד דף י"א, ח"א בסופו. אוצ"ח דף ז' ע"א אות א', י"ח אות י"ב. אגרות הרמ"ז דף ס"ו, דף ע"ב.

	אחרי החטא		לפני החטא																																														
	ימי החול		בחינה ג'		בחינה ב'			בחינה א'																																									
			בין הערבים		מחצות יום שישי			לפני בריאת אדה"ר																																									
10	כתר - גלגלתא	א"ק	א"א	אצילות	א"א	אצילות	קומת אדה"ר		10																																								
10	חכמה - ע"ב		אבא		אבא		א"א	10																																									
10	אח"פ - בינה - ס"ג (נה"י - 4)		אימא		אימא		אבא	10																																									
10	כתר (נה"י דא"ק - 4)		ז"א		ז"א		אימא	אצילות	10																																								
10	חכמה (נוק' - 4)		נוק'		נוק'		ז"א	10																																									
10	בינה (נה"י - 4)		בריאה		נוק'		10																																										
10	ז"א ו"ק		בריאה		נוק'		10																																										
4	מלכות (אחורי נה"י)	נוק'	יצירה	עשיה	יצירה		ראש	10																																									
					גרון		4																																										
ל כט כח כז כו כה	כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת	בריאה	תחום שבת	עשיה עבורה של עיר	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	יצירה	גוף	ל כט כח כז כו כה																																									
									כד כג כב כא	נצח הוד יסוד מלכות	תחום שבת	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	עשיה	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	רגליים	כד כג כב כא																																	
																	כ יט יח יז טז טו	כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת	יצירה	תחום שבת	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	רגליים	כ יט יח יז טז טו																									
																									ד יג יב יא	נצח הוד יסוד מלכות	תחום שבת	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	רגליים	ד יג יב יא																	
																																	י ט ח ז ו ה ד ג ב א	כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	עשיה	מדור הקלי'	מדור הקלי'	מדור הקלי'	מדור הקלי'	י ט ח ז ו ה ד ג ב א									
																																									מדור הקלי'								
																																									מדור הקלי'		עליה ג'		עליה ב'		עליה א'		מצב אחרי החטא:
																																									בחול		לעתיד לבוא		חזרת מנחת שבת		חזרת מוסף דשבת		
																																											בב"א				חזרת מנחה דיו"ט		